

מעשה דברוריא

הגמרא במסכת עבודה זרה (דף י"ח ע"ב) מספרת על מה שעוללו הרומאים לשניים מהרוגי המלכות – רבי יוסי בן קיסמא ורבי חנינא בן תרדיון לו ולמשפחתו, והושיבו את בתו בקובה של זונות, אחותה הלא היא ברוריא המפורסמת בצידקותה ולמנדונתה, ביקשה מבעלה רבי מאיר, שיפעל ויוציא אותה משם, סופו של דבר הצילה, והפרטים הנוספים מפורטים בגמרא הנ"ל, מסיפור זה נשתרש המשפט הסגולי להינצל מכל "אלקא דמאיר ענני", הסיפור מתגלגל שהרומאים חיפשו אחרי רבי מאיר לתופסו, אומרת הגמרא – קם ערק אתא לבבל איכא דאמרי מהאי מעשה ואיכא דאמרי ממעשה דברוריא, מסביר רש"י: **איכא דאמרי. משום האי מעשה ערק: ואיכא דאמרי משום מעשה דברוריא. שפעם אחת ליגלגה על שאלמרו חכמים (קדושין דף פ:) נשים דעתן קלות הן עליהו ואמר לה חיך סופך להודות לדבריהם וכו' לאחד מתלמידיו לנסותה לדבר עזירה והפליז זה ימים רבים עד שנתרצית וכשנודע לה חנקה עלמה וערק רבי מאיר מחמת כסופא:**

מעשה זה שרש"י מביאו אינו מופיע בשום מקור קדום הידוע לנו כיום, והמקור היחיד לסיפור זה הוא רש"י, אנו מוצאים התייחסות לרש"י זה ולסיפור המפליא הנ"ל המלא בתמיהות, במקורות מועטים בספריו הראשונים והאחרונים, מוזכר סיפור זה משמו של רש"י, במנורת המאור ובמהרי"ל, בספר שלשלת הקבלה מטעים סיפור זה בתוספת שברוריא הגיהה על מאמר זה "נשים דעתן קלה – חוץ מברוריא".

הרמ"ע מפאנו בספרו גיגול נשמות כתב – ברוריה גלגול בת שבע, והיתה מלמדת לשלמה ומזהירתו, היא ברוריה דהוי מקרי לתלמידים, ונתפתתה לתלמיד אחד, אותו התלמיד היה נפש אוריה בעלה הראשון, והיה בה שייכות מעט, והיא היתה סיבת מותו אז, ועתה הוא סיבת מיתתה, כי לכן באה לתיקונה.

בכך למעשה הוא מסביר את הסיפור בעומק מיוחד השייך לעולם הסוד, שאין אנו בקיאים בכך ועדיין אנו נזקקים לפשט במעשה זה,

בספר תפארת ישראל תמה איך רבי מאיר עשה כזה דבר לנסות כך את אשתו הרי אין אפטרופוס לעריות והתלמיד עלול ג"כ להיכשל ומתרץ שהיה יודע שהוא ירא שמים ולא יעשה עמה איסור אף כשתתרחצה, וכן הוי, דחס ושלו דר" מאיר יכשילנה.

ביתר פירוט ובהרחבה רבה כותב **הבן איש חי בספרו בן יהודה** – והדבר הזה יפלא מאד איך אותה צדקת וקדושה נתפתית לדבר עבירה של אשת איש, ועוד יותר קושיא חזקה על רבי מאיר בעל הנס איך נתן רשות לתלמיד לעשות לה פיתוי זה, ולא חש פן יעלה בלבו הרהורים רעים בעת שמדבר עמה בדברי רצוי ופיתוי על דבר המשכב שישכב עמה ולא יבוא לידי הרהור גמור. ונ"ל בס"ד דאותו תלמיד היה סריס, ואין לו שום תאוה והרהור, והיא לא היתה יודעת בו, כי יש סריס בידי שמים שאינו ניכר מבחוץ כלל, הן מצד הפנים ואין מצד הזקן, והוא פיתה אותה שתיתן לו רשות שיבא למרחץ שלה כשרוחצת בביתה וירחץ עמה באמבטי אחד, ולא לכוונת עבירה, אלא רק לרחוץ עמה, בשביל שיש לו צורך בדרך סגולה שיהיה רוחץ עם אישה אשת איש, ותועיל הסגולה הזאת אליו בשביל איזה דבר הצריך לו, ונתפתית לדבריו ונתנה לו רשות שיכנס אצלה למרחץ בשעה פלונית שהיא נכנסת לרחוץ שם, וכן היה כשנכנסה לרחוץ נכנס אחריה ופשט בגדיו ועמד ערום לפניו קודם שראה את בשרה, וכשראתהו סריס אמרה לו מה זאת, והגיד לה הדבר, כי רבו צוהו לפתותה בדבר זה בשביל שהיתה אומרת כן על דברי חכמים, ואז לבש בגדיו ויצא מאתה, והיא אע"פ שלא נתפתית לעשות עבירה ח"ו אלא רק נתפתית לתת לו רשות לרחוץ עמה באמבטיה אחד, בושה מבעלה רבי מאיר איך תראה פניו, ומרוב הבושה נטרפה דעתה וחנקה עצמה, ואין לה דין מאבד עצמו לדעת כי לא הייתה שפווה בדעתה, כי עשתה כן בטירוף הדעת, ובעלה ערק לבבל כי קבל עליו גלות לכפרה על אשר נעשה לה דבר זה בסיבתו.

יש אף שהבינו שעשתה ממש את החטא מה שיותר מסביר את התוצאה הקשה שהביא למותה, בשולי דבריו של הבן איש חי מסביר את עריקתו של רמב"ה לבבל כעונש גלות, ולכאורה הבין שלא יתכן שרמב"ה יערוק ויברח רק "מחמת כיסופא".

ישנו מאמר ארוך בהיקפו **שהרב איתן הנקין הי"ד** כתב בענין זה, שבו לדעתי סימן מטרה מראש שלא יתכן שאישה צדקנית וחכמה כברוריה תפול בכזה דבר, וסיפור זה הוא סתירה חזקה לדמותה העולה משאר מקומות וסיפורים, וע"כ חיפש לקבוע שסיפור זה "לא" כתבו רש"י אלא תלמיד (טועה), וכן נתלה בעניין נסיבתי בגירסתו של רב האי גאון שרבי מאיר ערק לבבל יחד עם ברוריא אשתו וע"פ זה הסיפור שרש"י מביא שמסתיים במותה הטררגי של ברוריא אינו יכול לעלות בקנה אחד עם גירסה זו שהיה מוקדם לרש"י, בהערת אגב אומר שאף שרב האי מוקדם לרש"י בחמישים שנה בסה"כ ופעלו במקומות שונים וניזונו ממקורות וממסורות שונות.

ובראשונה נוכיח שסיפור זה נכתב על ידי רש"י ולא אחר:

מילים מתוך המעשה **נשים דעתן קלות** לדבר **עבירה** עד **שנתרצית** ...

כמה דפים אח"כ בדף כ"ה ע"א כשהגמרא מביאה את המשנה המדוברת בקידושין דף פ' ע"ב לא יתייחד אדם עם שתי נשים,

נאמר ברש"י ד"ה לא יתייחד איש אחד עם שתי נשים. **שהנשים דעתן קלות** ושתייהן **תתרצנה לעבירה**:

שני דבורי רש"י אלו והסמיכות ביניהם מוכיחה שמקולמוס אחד יצאו, והוכה זו מקבלת חיזוק המבליט אכן את הקשר האטימולוגי ביניהם, דהנה בקידושין דף פ' ע"א מקום משנה זו, שבהסברה נאמר בגמרא מאי טעמא תנא דבי אליהו הואיל **ונשים דעתן קלות עליהן**, כתב רש"י בלשון אחר וז"ל

במשנה - ד"ה עם ב' נשים. מפני שדעתן **קלה** ושתייהן **נוחות להתפתות** ולא תירא זו מחבירתה שאף היא תעשה כמותה:

בגמרא - ד"ה דעתן **קלה** עליהן. ושתייהן **נוחות להתפתות**:

ולכאורה זו בחירה מכוונת של רש"י לשנות ממה שהסביר שם "נוחות להתפתות", וזה מפני שהזכיר לשון נתרצית המשיך בקו זה ע"מ שנבחין בחילוק העדין בין לשונות אלו להאיר את הסיפור באור שונה לחלוטין וכפי שנפרט בהמשך.

אחר המסקנה שמקולמוסו של רש"י אנו ניזונים והוא המקור היחיד הידוע לנו לסיפור זה, הרי שמה שנותר לנו הוא לדייק בכל מילה ומילה בפסיפס המשפטים המרכיבים את סיפור מופלא זה, שרש"י הידוע בקוצר לשונו ובדיוק המרבי בדבריו, העביר לנו את סיפור זה כפי שקיבל או במסורה בע"פ העוברת מדור לדור מזמן ההתרחשות, או שהיה לו מקור כתוב שאינו כיום בידנו (כמו ירושלמי קדשים או מדרשי תנאים), ובכן ניקח את הסיפור כמעין דברי מדרש ונפרש כל מילה בסיפור, לצורך זה נשתמש גם בפירושו של רש"י על המילים והמשפטים המקבילים המופיעים בש"ס ובשאר פירושי רש"י בתנ"ך.

בתחילת הדברים נציג את הלשונות המקבילים בגמרא (ובמדרש)

שפעם אחת ליגלגה על שאמרו חכמים – ליגלג עליו אותו תלמיד (שלשה פעמים בשבת ל' ע"ב) אמר רבי טרפון הזהרו בי מפני כלתי ליגלג עליו אותו תלמיד (קידושין פ"א ע"ב)

נשים דעתן **קלות** הן עלייהו – נשים דעת **קלות** (קידושין פ' ע"ב) נשים דעתן **קלה** (גיר' רש"י שם) (שבת ל"ג ע"ב) **היא דאתאי לקמיה דרב חסדא ואמרה ליה קלה שבקלות** עשתה בנה הקטן מבנה הגדול (עבודה זרה י"ז ע"א)

ואמר לה **חייך** - אתה הצלת תמר ושני בניה מן האור **חייך** שאני מציל בזכותך ג' מבניך מן האור (מקום יחיד בש"ס **חייך** במשמעות זו סוטה י' ע"ב)

סופך להודות לדבריהם – ואל תרבה שיחה עם האשה **שסופך** לבא לידי ניאוף (נדרים כ' ע"א) (א"ל הקב"ה למשה **חייך סופך** לילך – מדרש תנחומא ויקרא ד')

וצוה **לאחד מתלמידיו** – יתיב וקא משתבח כמה נאה אכסניא זו א"ל **אחד מתלמידיו** רבי עיניה טרוטות א"ל רשע בכך אתה עוסק (סוטה מ"ז פעמיים בעמוד זה המקום היחיד בש"ס)

לנסותה – לא מופיע בש"ס במדרשים כן, וכן ברש"י על הש"ס 3 פעמים, כאן ועוד פעם בסמיכות בדף טו ע"א וביבמות דף קי"ד ע"ב) לשון התנ"ך לנסותך (דברים ח') ועוד הרבה הטיות נוספות של מילה זו – נסיון.

לדבר עבירה – הרבה פעמים והראשון בש"ס (ברכות י"ב ע"ב) ואמר רבה בר חיננא סבא משמיה דרב כל העושה **דבר עבירה ומתבייש** בו מוחלין לו על כל עונותיו.

והפציר בה – לא מופיע בש"ס, זה לשון התנ"ך ויפצר, מופיע כמה פעמים

ימים רבים – מופיע בש"ס בדרך כלל בציטוט פסוק מהתנ"ך וממש כאן בתחילת סיפור המעשה של רבי חנינא בן תרדיון (י"ז ע"ב) דאמר רב הונא כל העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלוה שנאמר {דברי הימים ב טו-ג} **וימים רבים** לישראל ללא אלהי אמת [וגו'] מאי ללא אלהי אמת שכל העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלוה.

עד שנתרצית – אמר ליה אסי נתרצית לצאת המקום יחזירך לשלום (קידושין ל"א ע"ב)

וכשנודע לה – נודע לו ודומיו הרבה פעמים בש"ס וכן בתנ"ך

חנקה עצמה – אין אשה **חונקת עצמה** (שבת נ"ז ע"א)

וערק רבי מאיר מחמת כסופא - **ומחמת כיסופא** אזל **וערק** לעלמא (יבמות קט"ו ע"א)

לאחר ההשוואה המתודית דלעיל נגש בתחילת לפירוש הסיפור בהסתמך על פירושי רש"י במקומות המקבילים ועוד. ותחילה בקצירת האומר [בסגר רבוע]

שפעם אחת ליגלגה על שאמרו חכמים (קדושין דף פ:): [תנא דבי אליהו] נשים דעתן קלות הן עליהו[נחות להתפתות] ואמר לה [רבי מאיר] חייך סופך להודות לדבריהם, וצוה לאחד מתלמידיו לנסותה [להעמידה בנסיין] לדבר עבירה [ולא שיעבור איתה עבירה ממש] והפציר בה ימים רבים [והרבה עליה דברים יום יום] עד שנתרצית [לו] [שהסכימה לו] וכשנודע לה [שזה היה נסיון שניסה אותה בעלה והסכימה לחטוא ובכך "נודעה" חטאתה] חנקה עצמה [הדקה חוטין שבצוארה עם תכשיט ששמו קטלא] וערק [ברח] רבי מאיר מחמת כסופא [משום בושה]

ובע"א(א)ריכות מילים:

שפעם אחת, סיפור זה אירע אולי לאחר סיפור שהגמרא בקידושין דף פ"א (בהמשך ישיר לנאמר שנשים דעתן קלות) מספרת על רבי מאיר בעלה וז"ל הגמ' רבי מאיר הוה מתלוצץ בעוברי עבירה יומא חד אידמי ליה שטן כאיתתא בהך גיסא דנהרא לא הוה מברא נקט מצרא וקא עבר כי מטא פלגא מצרא שבקיה אמר אי לאו דקא מכרזי ברקיעא הזהירו בר' מאיר ותורתו שויתיה לדמך תרתי מעי, וברש"י שם **מתלוצץ בעבירה**. אומר שנקל הוא להתגבר על יצרו אם היו רוצים: **אידמי ליה שטן**. דהוא יצר הרע: **בהך גיסא דמברא**. לצד השני שמעבר המים: **לא הוה מברא**. ספינות המעברות: **נקט מצרא**. חבל מתוח משפת הנהר אל שפתו ואוחזין בו לבא על דף קצר המוטל ברוחב הנהר: **שבקיה**. היצר לרבי מאיר: ע"כ, בסיפור זה מתברר שרבי מאיר כמעט ונכשל, וכן מובאים שמה כמה סיפורים כעין זה גם על עוד גדולים, ויתכן שבעקבות זה

ליגלגה על שאמרו חכמים (קדושין דף פ:): נשים דעתן קלות הן עליהו, והנה מתברר שלגברים יש את הבעיה,

ואמר לה חייך סופך להודות לדבריהם רבי מאיר אומר לה שהיא "תחיה" ותודה לדברי חכמים,

וצוה לאחד מתלמידיו לנסותה, והוא שרק יעמידה בנסיין וחלילה מהכשילה בעבירה, ולכן אמר לנסותה

לדבר עבירה, ולא נכתב לפתותה בקצרה כמו שנקרא ענין זה בתורה וכפי שרש"י מפרש בקידושין נוחות להתפתות, וכן רואים מרש"י בדף כ"ה שכותב תתצינה **לעבירה** להבדיל מדבר עבירה,

והפציר בה ימים רבים, "הפצר" - לשון תוספת וכן (בראשית לג יא) ויפצר בו הרבה עליו דברים (רש"י שמואל א' ט"ו כ"ג), אנו מוצאים על הקפדתה של ברוריה בענין ריבוי דברים בין גבר לאישה, רבי יוסי הגלילי הוה קא אזיל באורחא אשכחא לברוריה אמר לה באיזו דרך נלך ללוד אמרה ליה גלילי שוטה לא כך אמרו חכמים אל תרבה שיחה עם האשה היה לך לומר באיזה ללוד ברוריה אשכחתייה להווא תלמידא דהוה קא גריס בלחישה בטשה ביה אמרה ליה לא כך כתוב {שמואל ב כג-ה} ערוכה בכל ושמורה אם ערוכה ברמ"ח אברים שלך משתמרת ואם לאו אינה משתמרת, (עירובין נ"ג ג) (ואולי הווא תלמידא הוא התלמיד המדובר שהייתה רגילה

בו שהרי בעטה בו והעירה לו) בכל אופן כאן מתבטאת גם גדולתה של ברוריה להבדיל מסידרת הסיפורים המסופרת בגמרא (שם) שבקלות היה היצר הרע מכשילם, ולה נדרשו "ימים רבים"

עד שנתרצית ותסכים, בכל הש"ס לשון עד שנתרצית הכוונה הסכמה של האישה לנישואין, **צריכה לישב שבעה נקיים**. מיום שנתרצית שמא מחמת חמוד ראתה דם: (יומא י"ח ע"ב) **חרש כשם שכונס ברמיזה**. מה טעם קאמר כלומר כקידושין. כך גירושין וכן פקח בחרשת ברמיזה כנס שרמז באצבע עד שנתרצית לו וברמיזה אם רצה להוציא יוציא: (יבמות קי"ב ע"ב) ועוד הרבה, במסכת סוטה דף ד' הגמרא דנה כמה זמן הסתירה וז"ל: ואי אשמעין כדי העראה ה"א כדי העראה וארצותה קמ"ל, וברש"י **קמ"ל**. דמאי טומאה ביאה לחודה דאיכא למימר קודם הסתירה **נתרצית** לו: אנו רואים מכאן שריצוי הוא השלב המקדים והוא למעשה הפעולה שמביא את האשה "להסכמה",

וכשנודע לה כשהתברר לה בסופו של דבר שחטאה בהסכמתה לחטוא וכנאמר בפסוק או הודע אליו חטאתו, ואפשר לומר שתפשה ועצרה בעצה מפני החטא (וכעין מה שקרא לרבי עמרם שהתחרט ראה לקמן)

חנקה עצמה קיבלה על עצמה ללבוש את אותו תכשיט הנקרא "קטלא" ע"ש החניקה ראה בגליון הש"ס, ולבשה אותו בצורה שלא היתה רגילה וזאת מפני שאולי הרגישה שהיא כעין "סוטה" ואיננה יכולה יותר להיטהר לבעלה וע"כ חנקה עצמה בתכשיט זה הנאמר בגמרא בשבת שכך באופן החונק הוא חוץ בטבילה, ואז שעל ידי כך היא תתבייש כי זה יהיה לה תזכורת להקפיד יותר בקשר שלה לתלמידים שלא במסגרת לימוד התורה עצמה, על תכשיט זה המוזכר גם במסכת סוטה ז' ע"ב ומחליפים תכשיט זה בחבל מצרי לבזותה כנגד זה שהוא המתחיל בפיתוי, אנו מוצאים גם תוך הסיפורים שם סיפור על רב עמרם, הסיפור סמוך לסיפור על רבי מאיר וז"ל: הנך שבוייתא דאתאי לנהרדעא אסקינהו לבי רב עמרם חסידא אשקולו דרגא מקמייהו בהדי דקא חלפה חדא מנייהו נפל נהורא באיפומא שקליה רב עמרם לדרגא דלא הוו יכלין בי עשרה למדלייא דלייא לחודיה סליק ואזיל כי מטא לפלגא דרגא איפשח רמא קלא נורא בי עמרם אתו רבנן אמרו ליה **כסיפתינן** אמר להו מוטב תיכספו בי עמרם בעלמא הדין ולא **תיכספו** מיניה לעלמא דאתי אשבעיה דינפק מיניה נפק מיניה כי עמודא דנורא אמר ליה חזי דאת נורא ואנא בישראל ואנא עדיפנא מינך, וברש"י **אמר נורא בי עמרם**. ההזעיק בני השכונה ליאסף ולבא לכבות הדליקה כדי שיחדל מיצרו שיתבייש מהן: **אתו רבנן**. שהיו סבורים שהיה שם דליקה: **אשבעיה**. רב עמרם ליצר הרע שיצא ממנו: , כך גם ברוריא גרמה לעצה להתבייש,

וערך רבי מאיר מחמת כסופא וע"כ ברח רבי מאיר ואולי אף עם ברוריא כגירסת רב האי גאון, ואולי גם הבושה הגדולה שהייתה לרבי מאיר שסיפרו שהוא ניסה אותה בעקבות שניסו אותו, ועל שהיא הצליחה אולי לעמוד בנסיון יותר ממנו כדלעיל, ובבבלי לא ידעו מהשינוי בלבישת תכשיטה, וממילא תיפסק הבושה.

בשולי הדברים ברצוני לגעת בהסבר המושג נשים דעתן קלה/קלות ע"פ העולה מהנ"ל ומהדיוק ברש"י,

במסכת קידושין כתב רש"י נשים דעתן **קלה** ונוחות להתפתות, לשון זה נשים דעתן **קלה** מופיע בגמרא במסכת שבת דף ל"ג בעת שהרומאים חיפשו אחר רבי שמעון בר יוחאי, ואז הוא בורח ומשאיר את אשתו בלי לדעת איפה הוא, וכך נאמר שם: כי תקיף גזירתא א"ל לבריה נשים דעתן קלה עליהן דילמא מצערי לה ומגליא לן, כאן אנחנו רואים לכאורה שעל אישה יש סיכון לסמוך עליה בעת כזאת מפני שעלולים לצער אותה ואז תגלה (וראה אברהם או"ח סוף סימן קנ"ו)

כאן אצלינו כתב רש"י נשים דעתן **קלות** כך גם גירסת הגמרא בקידושין, לשון זה לכאורה הוא לא נכון ע"פ כללי הדיקדוק יחיד ורבים, ואפשר שרש"י רמז בשינוי זה לאמר בגמרא כאן בעבודה זרה בדף י"ז ע"א והא היא דאתאי לקמיה דרב חסדא ואמרה ליה **קלה שבקלות** עשתה בנה הקטן מבנה הגדול, וברש"י **קלה שבקלות**. עבירה קלה שבידה זו היא שעשתה בנה קטן מבנה [גדול בנה] הגדול בא עליה והולידה ממנו בנה הקטן ובאה לקבל דין ולשוב בתשובה: ואפשר שהפירוש במשפט זה הוא כך – נשים דעתן שנשים דעתן שעבירות אלו **קלות**, או באופן דומה נשים, **דעתן** לדעת אותם (מלשון והאדם ידע את חוה אשתו) קלות שהם עבירות קלות,

וחושבני לקשר הכל בענין אחד של מה שאמרו כלל זה "נשים דעתן קלה/קלות" הוא רק בקשר הנוגע בין אשה לבעלה וכל מה שנוגע בענין זה בקשר בין המינים, ולכן רשב"י יודע שבענינים הקשורים אליו אשתו לא תוכל לעמוד בלחץ מה גם שהרומאים מסוגלי לפגוע בה בענין זה עצמו וע"כ אומר שנשים דעתן קלה, והסיבה לכך

אינה מראה על נחיתות הנשים אלא להיפך וזה גם עולה מכל מה שהבאתי מסיפורי הגמרא בקידושין (שם), והסיבה לכך שאם אשה הייתה בעניין זה שווה לגבר הרי שלא היה שייך שהגבר יחטא, והחשון הוא פשוט לגבר אין מה לחשוש לתוצאות מעשיו כי אף אחד לא יכול לדעת משא"כ אישה עלולה לשאת בתוצאות מעשיה כהריון בלתי רצוי ולית ממזרים וע"כ תמיד האישה הייתה יכולה להתגבר במחשבה קרה ולשגת כי כידוע נשים תמיד חושבות יותר לעומק כמאמר חז"ל "בינה יתירה ניתנה לאישה", ועל כן בעניין זה בשביל שהבחירה בחטא או אי החטא תהיה הדדית, הסיר הקב"ה את דעתן שתהיה "קלה" ואז הם משתוות לגבר, ובכל זאת לברוריה נדרש ימים רבים לגרום לה "הסכמה" לחטא.

וכן גם ענין זה מתקשר עם החט הראשון חטא עץ הדעת שיש המפרשים שהדעת הוא בענין זה ממש, וכן הנאמר במדרשים על הדרך שבא פיתה הנחש את חווה ויעוין עוד במדרשים על דבר זה.

לסיום עוד אנקדוטה בקשר לאפשרות שאכן הפירוש שברוריה התאבדה אפשר שבמחשבתה ביקשה ע"י המוות לכפר על החטא, ושוב זה מראה על גדלותה, והנה אנו מוצאים גם כן שם (פ"א ע"ב) בהמשך לסידרת הסיפורים את הסיפור דלהלן:

רבי חייא בר אשי הוה רגיל כל עידן דהוה נפל לאפיה הוה אמר הרחמן יצילנו מיצר הרע יומא חד שמעתינהו דביתהו אמרה מכדי הא כמה שני דפריש ליה מינאי מאי טעמא קאמר הכי יומא חדא הוה קא גריס בגינתיה קשטה נפשה חלפה ותנייה קמיה אמר לה מאן את אמרה אנא חרותא דהדרי מיומא תבעה אמרה ליה אייתי ניהליה להך רומנא דריש צוציתא שוור אזל אתייה ניהלה כי אתא לביתיה הוה קא שגרא דביתהו תנורא סליק וקא יתיב בגויה אמרה ליה מאי האי אמר לה הכי והכי הוה מעשה אמרה ליה אנא הואי לא אשגח בה עד דיהבה ליה סימני אמר לה אנא מיהא לאיסורא איכווני כל ימיו של אותו צדיק היה מתענה עד שמת באותה מיתה: וברש"י **דפריש מינאי**. מחמת זקנה ומה ירא מיצר הרע: **קשטה נפשה**. בתכשיטיה קישוטי בשמים ואפרסמון: **חלפא ותני קמיה**. עברה לפניו ושנתה פעם שניה: **אנא חרותא**. שם זונה ניכרת בעיר: **דהדרי מיום**. שחזרתי היום הלום: **דריש צוציתא**. ענף קטן שבגובה הדקל: **שוור**. קפץ: **קא יתיב בגויה**. להמית את עצמו:

נכתב ע"י אהרן פרנקל-תאומים

אלף בית רש"י

דיוקים ברש"י על הש"ס

Aharonteomim@gmail.com